

YEŞİL RENKLİ NAMUS GAZI

1964

Aziz Nesin 1915-1995

İÇİNDEKİLER

- Potinbağı Senfonisi
İçip İçip Ağlama Romansı
Bizim Köyün Deliler Baladı
Gebe Kadın İçin Ağlama Konçertosu
Yeşil Renkli Namus Gazı Operası
Altı bekçi Atlıkarıncada
Aile Mezarlığı
Kiralık Kat
Devletlerarası Dostluk İlişkileri
Sekiz Ayaklı Sisiphus
Bir Şaheser Doğuyor
Bir Yılbaşı Anısı
Bir Maaşla

Hakkında

Yeşil Renkli Namus Gazı isimli öykü kitabı, Aziz Nesin'in 1964 yılında yayınladığı bir kitaptır. Kitap 13 öyküden oluşmaktadır. Kitabın sonunda "Yankılar" başlığı ile bazı yazarların, gazetecilerin yorumları yer almaktadır. Aziz Nesin, Hasan Ali Yücel'in "Yeşil Renkli Namus Gazı" öyküsünü oyun olarak yazmasını istediğini belirtmiştir. Öykülerin temalarının genellikle sınıf farklılıkları, adalet, yoksulluk, ahlak, hayal kırıklığı, toplumsal sorunlar olduğu görülmektedir. Yazar insanların yaşam mücadelelerini ve toplumsal eleştirileri kısa öykülerle anlatmıştır. Ekonomik zorluklar, sınıfsal farklılıklar ve toplumsal adaletsizlikler bazen mizahi bir dil ile bazen daha derin duygularla işlenmiştir.

POTİNBAĞI SENFONİSİ

Öykü

Hücredeki sanık Dört numaralı hücrede sıkı, kısa sanık bir yere yığılıp kalmıştır. Üç gündür oradadır. Ama hücrenin penceresi olmadığından ışık da yoktur ve kaç gündür orada olduğunun farkında değildir. Hücreye girerken kravatını, saatini, anahtar zincirini, ayakkabılarından söktükleri potin bağlarını, ceket yakasının altına sokulu iki toplu iğneyi, dolmakalemni kendine zarar verip öldürmesin diye almışlardır.

Sanığın düşünceleri Sanık kendi üstüne katlanıp kıvrılmış vaziyette içine kapanıp tostoparлак büzülmüştür. Hücrenin kapisında bir delik vardır ve bu delik sürgülü bir tahta kapakla kapalıdır. Nöbetçi sık sık delikten sanığa bakıp tekrar sürgüyü kapatıyordur. Sanık hiç kıpırdamıyor ama aklından evde aç kaldığını düşündüğü kedisini, çiçeklerinin kuruyacağını, hiç görmediği Paris'i düşünüyordur.

Polis hücreye gelir Dışarıdan elektrik düğmesi çevrilir. Hücrenin on mumluk lambası yanar. Ellerini arkasında kavuşturmuş olan bir sivil polis içeri girer. Polis iri yarıdır. Bir süre bakışırlar. Sanık öksürür polis de ardından öksürür. Her seferinde polis öksürük sesini sanıktan daha fazla arttırır ve bu karşılıklı öksürme kısa bir an sürer. Polis selam verir ve sanık da karşılık verir. Polis adını sorar. Sanık Mutira olduğunu söyler. Polis anlatmaya başlar. Yeni polis olmuştur ve ilk görevidir. Onu konuşturmasını istemişlerdir. Her şeyi ona anlatması gerektiğini belirtir. Konuşma sırasında her seferinde sanığın adını unuttur ve sanık Mutira diyerek cümlesini tamamlar, adını hatırlatır.

Polis sanığı konuşturmak ister Polis ne derse desin sanık ismini hatırlatmak dışında hiç konuşmaz. Polis anlatması için ısrar eder. İlk işi olduğunu, başarısız olmaması gerektiğini, eğer beceremezse kovulabileceğini, zaten uzun süredir işsiz olduğunu söyler. Eğer polis olamasaydı her an hırsızlık yapmak zorunda kalmakla karşı karşıya olduğu ve son anda polis olarak iş bulabildiğini anlatır. Bu yüzden bu işi kaybetmek istemiyordur. Eğer konuşmazsa onu dövmesini söylemişlerdir ama kimseyi daha önce dövmediğini, ona vuramayacağını anlatır. Sanık konuşmaz.

Polis çözüm yolları arar Polis ona vurması için öfkelenmesi gerektiğini söyleyerek hiç olmazsa onu kızdıracak bir şey yapmasını ister. Sanık susar. Onu dövüyormuş gibi dayak yeme sesleri çıkarmasını ister ama sanık yine bir şey söylemez. Ona dayak atmak zorunda bırakmaması için yalvarır. Sanığı yakasından tutup çuval gibi ayağa kaldırır. Sonra elini dostça omzuna koyup konuşmaya devam eder. Sanık konuşmadıkça ona vuracak gibi yapar ama vuramaz. Yalvarır, ona acımasını ister. Ya her şeyi anlatmasını, ya onu kızdıracak bir şey yapmasını, ona bir bahane vermesini söyler. Sanığa bir omuz vurup onu yere düşürür ama pişman olup özür diler.

Polis sanığı döver Sanığa söylenirken birden potin bağlarının çözüldüğünü görür. Bağlamaya çalıştığı sırada bağcıklar kopar. Sağlam bir şey yapmıyorlar diye öfkelenir. Potin bağları hep çürük çıkıyordu. Her hafta bağcıklara para vermekten bıkmıştır. Gittikçe kızıyordu. Kızdııkça bağırıyordu. Öyle kızgınlıkla bağırıyordu ki sanık korkup köşeye sığınır. Birden kendini kaybedip sanığın suratına tokat indirir. Sonra yaptığına şaşırır ama yine bir tokat atar. Dövüyorum diye sevinçle söylenir. Onu dövmediğini söyler. Mutira bundan sonra hep döversiniz diyerek cevap verir. Polis sanığı dövmeye girişir. Bir yandan da bağırarak söver.

Temalar

Otorite/Şiddet Polis sanığı konuşturmak ve ona şiddet göstermemek için büyük bir çaba içindedir. Daha önce dayak yemiştir ama hiç dayak atmamıştır. İşini kaybetmemek için sanığa çeşitli çözümler ile yaklaşır, onu dövmeyeceğini ve işini kaybedeceğini söyler. Fakat alakasız bir konuda öfkelenince sinirini sanıktan çıkarır ve otorite olmanın verdiği gücü kullanır. Karşısında aciz durumda olan birine şiddet uygular. Şiddet uyguladıkça da bu durum onun için önemsizleşir. Bu durumu hızla içselleştirir ve normalleştirir. Otorite, insanlık dışı eğilimlere kolaylıkla adapte olabilmektedir.

İÇİP İÇİP AĞLAMA ROMANSI

Kişiler

Sarı Tahsin Deniz kenarında salaş bir meyhanesi vardır.

Nuri Koleji yeni bitirmiştir. Paris'e ya da Amerika'ya gidecektir. Kimseye okumadığı şiirler yazıyordu. Vurdumduymaz görünmekte ama duygusaldır. Kendisi şiir yazdığı için şiir yazarlarla alay eder. Kendisi ile aklınca ağlar ama ağlayan gördü mü alay eder.

Öykü

Sarı Tahsin'in meyhanesi Sarı Tahsin'in meyhanesindeki her şey kendiliğinden öylecene koyulmuştur. Kıyı kuytusuna sac, bez, teneke, varil, delik bidon, taş, kerpiç, şurdan burdan eline ne geçtiyse hepsini birleştirip meyhane kurmuştur.

Nuri meyhaneye gelir Nuri meyhaneye gelir, çardak altındaki masalardan birine oturur. Sarı Tahsin'e seslenir. Müşteri ile ilgilenmesini şakalaşarak söyler. Sarı Tahsin rakı içtiğini, onu rahatsız etmemesini söyler. Kendi rakısını kendisinin almasını ister. Nuri salata, meze, kavun sordukça tersler. Kavun, meze isteyenin gelirken getirmesini söyler. Nuri kalkar kendine bir rakı doldurur. Bitirince meze almaya gider.

Yan masadaki adam Delikanlı meyhaneye geri döndüğü zaman hava yeni kararıyordu. Masalarda müşteriler vardır. İki garson daha çok meyhanenin yeni müşterileri ile ilgileniyordu. Sarı Tahsin ise içmeye devam ediyordu. Nuri tek başına oturduğu masada Boğaz'ın karşı kıyısına bakıyordu. Ama baktığını görmüyor içiyordu. Yandaki masada tek başına bir adam vardır. Hem içiyor hem bir yandan sessiz sessiz ağlıyordu. Nuri onun ağladığını görmemek için başını boğaza doğru çevirir ama adamı merak edip kaçamak kaçamak adama bakar. Adam ağlamaya devam ediyordu. Kadehten bir yudum alıyor ağlamaya devam ediyordu. Sürekli ağlıyordu. Saatlerdir ağlıyordu. Nuri önce kızar ama sonra adama üzülür.

Nuri adamı kendi masasına davet eder İçeri girer ve Sarı Tahsin'e adamı sorar. Sürekli ağladığını söyler ve neden ağladığını sorar. Sarı Tahsin onun müşterisi olduğunu söyler. Ayda, iki ayda bir geliyor rakısını içip efendi gibi ağlayıp gidiyordu. Delikanlı masasına döner adam hala ağlıyordu. Oradan gitmeyi düşünür ama ağlayışını duyduğu için o sestten kurtulamayacağını biliyordu. Adamın yanına gider ve masaları birleştirmeyi teklif eder. Adam çok edeplidir. Kabul eder. Kalktığı masada sadece kadeh, rakı ve su şişesi vardır. Delikanlı onları da alır. Ağlayan adam boğaza ya da aya bakmıyordu. Yalnız avucunun içine bakıp ağlıyordu.

Nuri adamın neden ağladığını sorar Adam Nuri'nin şerefe demesine yanıt verir, rakısından içer ve ağlamaya devam eder. Meze ister misiniz sorusuna istemediğini, teşekkür ettiğini söyleyerek yanıt verir. İçer ve ağlamaya devam eder. Her seferinde cevabını veriyor yine ağlıyordu. Nuri neden ağladığını sorar. Ağlayan adam hem ağlıyor hem anlatıyordu. Bütün anlattıkları on beş yirmi kelime içinde dönüp duruyordu. Anlatırken ağlamayı kesmiyordu.

Adam ağlayarak anlatır Her gece içip içip ağladığını, hep böyle olduğunu, yirmi beş yıllık jönprömiye olduğunu, çalıştığı tiyatroyu bırakıp gitmesin diye günlük yirmi lira yevmiyesinin on lirasını patronun hep içerde tuttuğunu söyler. Şopen, Şekspir 'in büyük sanatkar olduğunu söyler. Bir Aleksandra'm var, Aleksandra, Aleksandra'm, Aleksandra'mız vardı diyerek cümlelerini sürdürür. Bir gece karakolda diye anlatır, anlattıkça ağlar. Sürekli bu cümleleri, kelimeleri sıralar. Sözleri hep bu kelimeler içinde dönüp duruyordu. Ama bu kelimelere her seferinde ayrı bir ayrıntılı anlam katıyor, büsbütün başka bir şey anlatıyor gibi söylüyordu. Durmadan anlatır ve durmadan ağlar. Nuri her cümlenin sonunda anlıyorum efendim diyerek yanıtlar.

Nuri ağlamaya çalışır Delikanlı uyanınca evine ne zaman, nasıl geldiğini hatırlamaz. Akşam olmuştur. Yıkanıp giyinir ve Tahsin'in meyhanesine gider. Yalnız rakı ile su ister. O gece, o da ağlamaya karar verir. Üst üste iki kadeh içer ama ağlayamaz. Dün gece adamın dediklerini geçirir aklından. Ancak gözleri dolar, ağlayamaz. Tahsin delikanlının masasına oturur. Onun ne yapmak istediğini anlar. Vazgeçmesini onun ağlayamayacağını söyler. Ağlasa bile onun gibi ağlayamayacağını söyler. O adamın yirmi beş yıldır ağladığını, işinin o olduğunu söyler. Sen rakının parasını babandan alıyorsun, o yevmiyesinin yarısını alamıyor diye farklarını anlatır. Sarı Tahsin masadan kalkar.

Nuri ağlamayı başarır Delikanlı kadehi bir dikişte yuvarlar. Adamın dün söylediklerini tekrarlamaya başlar. Ama tam tersini söyler ve ağlamaya başlar. Her akşam içip içip ağlayamadığını, Aleksandrası olmadığını, yirmi lira gündeliği olmadığını, yirmi beş yıldır jönprömiye olmadığını söyler. Söyledikçe ağlar, ağladıkça rahatlar.

Temalar

Empati Nuri adamın acısını anlamak ve adamın duygusal durumunu yaşamak ister. Fakat kendi hayatında empati kurabileceği bir deneyim yaşamamıştır. Ağlama durumunu adam gibi yaşamak ister ama o farklı bir insan olduğu için kendi duygusallığını farklı bir yerden yaşayabilir. Nuri ve ağlayana adamın farklı ekonomik ve sosyal yaşamları vardır. Bu yüzden Nuri empati kurmakta zorlanmaktadır.

BİZİM KÖYÜN DELİLER BALADI

Öykü

Ulu kayanın dibindeki köy Eğikkaya Dibi Köyü ulu bir kayanın dibinde kurulmuştur. Bu ulu kaya güneşi kapar, köylü güneşin doğuşunu hiç göremez. Gündüzler kısa, geceler uzundur. Köy evleri eğik kayanın dibinde kurulduğundan kışın seller koca koca kayaları söküp sürükler ve her kış birkaç evi ezer. Çocuklar her sabah uyanır, ana ekmek diye bağırır. Anneleri daha güneş doğmadı diye onları tersler. Zaman geçer ama güneş görünmez. Çocuklar yine ekmek diye ağlaşır. Anneler yine tersler. Daha güneş doğmadı der. Çocuklar kayanın dibine gidip doğ güneşim doğ diye yalvarır." Doğ ki

annem bana ekmek versin” der ve bir yandan ellerini göğüslerine vurular. Yumrukları ile göğüslerini döverler. Bu yüzden Eğikkaya Dibi köylülerinin göğüsleri içine çökük, sırtları kambur, başları eğiktir.

Dervişin teklifi Köylüler başlarına dert olan bu büyük kayadan kurtulmak istiyorlardır. Yoksul bir derviş köye gelir ve bu durumu anlar. Köylülere bir teklifte bulunur. Kırk gün boyunca onu fındık, fıstıkla, bal ve çörekle besleyip, bir dediğini iki yapmazlarsa, elini sıcak sudan soğuk suya sokmazlarsa kırk gün sonunda kayayı alıp götürüleceğini söyler. Köylünün yaşlıları bu konuyu görüşmek için kahvede toplanırlar. Köyün delikanlılarından Ali köylüye dervişin onları kandırdığını, bunu yapamayacağını söyler. Karnını doyumak için yalan söylediğini anlatmaya çalışır. Köyün yaşlıları kırk gün boyunca onu bir odada kapalı tutacaklarını, her istediğini pencereden sağlayacaklarını, kırk günün sonunda kayayı götürmezse onu tepeden aşağı atacaklarını söyler. Bu şekilde dervişle anlaşip işlerini sağlama almışlardır.

Ali köyü terk eder Bu sırada Ali'nin evinde de bazı durumlar yaşanır. Ali'nin yeni evlendiği karısı Sarı kızdan süt sağıyordu. Sağdığı sütü yanlılıkla devirmiştir. Kaynanasından korkup Sarı kıza kaynanasına söylememesi için yalvarır ve altınlarını ineğin boynuna takar. Sarı Kız dile gelip kabul eder. O sırada kaynanası gelir ve altınları görür. Yeni gelin sütü döktüğünü, Sarı Kız söylemesin diye altınları verdiğini söyler. Kaynana, kaynatası çok cimri Sarı kız ona söylemesin diye ipek eşarbanı ineğe bağlar. Sarı Kız dile gelir kabul eder. O sırada kaynatası gelir. Neden ineği süslediklerini sorar. Kadın gelinin sütü döktüğünü, söylemesin diye süslediklerini söyler. Kaynatası Sarı Kız, gelinini oğlu Ali'ye söylemesin diye saatini ona verir. Sarı Kız dile gelir ve kabul eder. O sırada köylüler de gelir ve aynı durum yaşanır. Kızın sütü döktüğünü Ali'ye söylemesin diye hepsi Sarı Kızı süsler. Sarı Kız dile gelir, söylememeye söz verir. Ali gelip de durumu görünce ben bu delillerle uğraşamam deyip kavalını, aziğini alıp köyü terk eder.

Ali'nin özlemi Ali yollarda sürekli giderken ara ara süt sağarken karısı, teknede hamur yoğururken anası, doğ güneşim doğ diye seslenirken köyün çocukları aklına gelir. Hepsini özler ama sözünden dönmeyeceğim diyerek yoluna devam eder. Yollarda giderken farklı köylerde farklı hikâyelere denk gelir.

Küpün içinde kafası kalan öküz Köyün birinde öküzlerden biri kafasını küpün içine sokmuştur. Akıl danıştıkları kişi önce öküzün kafasını kesmesini söylemiş, kesik kafa yine küpün içinde kalınca küpü kırmamasını söylemiştir. Aynı durum başka bir öküzün başına gelince Ali direkt küpü kırmalarını söyleyince köylü Ali'nin aklını övüp onlarla kalmalarını, onlara hep akıl vermesini istemiştir. Ali, ben kendi delilerim arasında kalamadım sizinle hiç kalamam diyerek yola devam etmiştir.

Hareket etmeyen eşek Başka bir köyde eşeğin bir yanına çuval asınca eşeğin öbür yanı boş olduğundan çuval devriliyor, eşek yükü taşıyamıyordu. Akıl danıştıkları kişiye gidince, onlara diğer tarafa aynı ağırlıkta taş yüklü çuval bağlamalarını söylemiştir. Bu sefer çuval dengelenmiş ama ağırlıktan eşek hareket edememiştir. Ali, taşları boşaltıp çuvaldaki yükü ikiye bölüp eşeğe yükleyince eşek hareket etmiştir. Köylüler Ali onlarla kalsın, onlara hep akıl versin diye yalvarmış ama Ali ben kendi delilerim arasında kalamadım, sizinle hiç kalamam diye yoluna devam etmiştir.

Ot yemeyen inek Başka bir köyde ineği tutup yukarı kaldırıp, yukardaki otu yedirmeye çalışıyorlardı. İnek otu yemiyordu. Ali ineği kaldırmayıp otu ineğin önüne indirmelerini söylemiştir. O şekilde yapınca inek otu yemeye başlamıştır. Köylüler orada kalıp onların akıl danıştığı kişi olması için Ali'ye yalvarmışlar ama Ali ben kendi delilerimle yapamadım sizinle yapamam deyip yola devam etmiştir.

Ali'nin gittiği köyler Ali bu şekilde birkaç köye daha denk gelir ve bu tip garip olaylarla karşılaşır ve çözüm önerileri ile köylülerin işlerini kolaylıkla çözer. Her gittiği köyde orada kalması, onların akıl danışacakları kişi olması için yalvarırlar. Ona bakacaklarını söylerler. Ama Ali hepsini reddeder ve kendi delileri ile uğraşmadığını, onlarla kalamayacağını söyler. Giderek köyüne ve ailesine olan özlemi artar en sonunda geldiği yoldan köyüne geri döner.

Derviş odadan çıkar Tam gittiği gün Derviş'in odadan çıktığı güne denk gelir. Ali yollarda kırk gün geçirdiğini anlar. Derviş kırk gündür beslenmiş kilo almıştır. Hep birlikte kayanın oraya çıkarlar. Derviş sırtına arkalık ister. Köylü arkılığı getirir, derviş sırtına takar. Kayayı sırtına yüklemelerini söyler. Böylece kayayı sırtlanıp gidecektir. Köylüler bir araya gelir ama kayayı yerinden oynatamazlar. Derviş kayayı sırtına yükleyemezlerse sözünü tutmak için kayayı götürmeyeceğini söyler. Böylece ölmekten kurtulur, çeker gider.

Ali'nin ailesi Ali evine gider ve evin iinin su ile dolu olduğunu ve teknenin içinde annesini, babasını, karısını, süslü püslü Sarı kızı görür. Babası kaybolduğundan beri ekmek teknesine binip onu aradıklarını söyler. Ali, bizim köyün delileri bağka köyün delilerinden akıllıdır diyerek gülümser.

Ali evini tağır Ali köylüleri etrafına toplar. Onları kayadan kurtaracağını söyler. Dervişin yapamadığını sen nasıl yapacaksın derler. Ali anlatmaya bağlar. Kayayı hareket ettiremeyeceklerini ama köyü tağıyabileceklerini söyler. Ali diğer köylerdeki gibi onun aklını veceklerini zanneder. Hepsi Ali ile alay ederler, bunun mümkün olmadığını söyleyip fikrini saçma bulurlar. Ali çok kızar ve isteyen onunla gelebileceğini söyler. Kendi evlerini yıkar ve kayanın öteki yakasına, gneğlik alana ev yapar. Artık sabah erkenden gneğ doğuyordur ama kayanın öteki yakasından "doğ gneğim doğ, annem bana ekmek versin" diye yalvaran çocukların sesini duyunca duygulanıyordur. Ali çocukları çağırır. "Gneğ çoktan doğdu, gelin buraya bakın" der. Çocuklar gelince gneği görüp sevinirler. Ali'nin karısı onlara birer dilim ekmek verdi.

Köy tağınır Ali ocuklara yıkın evinizi diye öğüt verir. Çocuklar kazmayı, küreği alıp evlerini yıkmaya bağlarlar. Damlar, atılar sklr, duvarlar yıkılır. Duvarsız yerdeki büyükler daha yataklarında uyumaktadırlar. Çocuklar bu duruma gülerler. Çocuklar yıkıklardan ellerine geçenleri ulu kayanın öte yanına tağımaya bağlarlar. Sonra büyükler ve yağlılar da ister istemez onlara katılır. Gneğli alan evler yapılır. Ali tepeden sevine bakar onlara. Davullar zurnalar alar. Bizim köyün delileri ne de olsa bir bağkadır diyerek i geçirir, gözleri buğulanır.

Temalar

Değiğim ve Direnç Ali, kendi köyünde ve yolculukta karėılaėtıėı her köyde benzer bir tavır ve algı ile mücadele etmiğtir. Geleneksel dğnceler ve akılcılıktan, pratik çözümlerden uzak anlayığlar söz konusudur. Ali basit öneriler ile akılcı çözümler sunar. Bağka köylerde bu durum onu övmeleri ile sonuçlanırken kendi köylüsü onu ciddiye almaz. Ali'nin kararlılık göstermesi değiğimi beraberinde getirir. Köylü en bağta değiğime ve yeniliğe karėı ıkrsa da direnç kırılır ve değiğim yağanır. Ali'nin köyünü tağıyarak gneğin doğuğunu görmelerini sağlaması umudu simgelemektedir.

GEBE KADIN İÇİN AğLAMA KONÇERTOSU

Kiğiler

Emriye İğhak ile evlidir. 3 çocukları vardır. Temizlik iğleri yapmaktadır. Neğeli, kanlı, canlı ve güçlü bir kadındır.

İğhak Köyden İstanbul'a gelerek bahçivanlık yapmaya bağlamığtır.

Emriye'nin Hanım'ı İstanbul'da bir apartmanda oturmaktadır. Emriye'yi sevmektedir. Emriye'nin diğer hanımlarına göre daha az ücret ödemektedir.

yk

Emriye ve İğhak Őehre gelir Emriye ile İğhak köyden kente göç etmiğ, bir gecekonduda yağamaya bağlamığlardır. Evlerinin yakınlarındaki bir kğkte içe bağlamığlardır. İğhak bahçivan yardımcısı, Emriye ise orta hizmetçisi olarak alığıyordur. Bir süre sonra ise kğkteki içinden ayrılarak gündelikçi olarak temizlikiliğe bağlamığtır. Güler yüzlü birisidir. Sabahları çocukları okula hazırlarken, evden herkesi uğurlarken, gittiği evlerde alığırken sürekli gülüyor, neğeli halleri ile dikkat ekiyordur.

Emriye'nin iğleri Gitmeyi en sevdiği ev ise aslında en az ücret aldığı evdir. Bu hanım apartmanda, çatı katında oturmaktadır. Diğerleri gibi kğkte oturmuyordur. Emriye'nin onu sevmesinin nedeni onu insan yerine koyması, onunla dertleğmesi ve sohbet etmesidir. Emriye, Hanım'ın ne kadar güler yzlsn sözlerine İstanbul'da böyle olduğunu söyleyerek cevap veriyordur. Köyde kocasının ailesi ile birlikte yağıyor, eziyet görüyordur. Köy iğleri ağırdır, elleri yara oluyordur. Burada sıcak deterjanlı suların içinde alığmak ona iyi geliyordur. Karığanı yoktur.

Emriye sürekli hamile kalır  çocukla köye gelen Emriye'nin ertesini yıl bir çocuğu daha olur. Sonra bir çocuğu daha. Beğinci ocuk olunca Hanım'ı, Emriye'ye "Artık doğurma, bakması zor olur, sana da yazık" der. Emriye kendilerine gecekonduda yapacaklarını, o yüzden doğurduğunu söyler. Gecekonduda yapınca artık doğurmayacaktır. Emriye böyle diye diye her sene doğurur. Dokuzuncu çocuğu olur. Hanımı yeter artık doğurma dedikçe, gecekonduda yapacaklarını, ondan doğurduğunu söyler.

Gecekondu yapınca artık doğurmayacak, işe de gitmeyecektir. Arada bir canı isterse temizliğe gidecektir.

Emriye sütannelik yapar Emriye köşkte yaşayan zayıf, sütü çok olmayan gelinlerin çocuklarını para karşılığı emzirdiği için sürekli çocuk yapıyordur. Onlar hamile kalınca, denk getirip kendi de doğuruyor, çocuklara sütannelik yapıyordur. Sütü çok doyurucu ve besleyicidir. Çocuklar çok sağlıklı olduğu için köşkte bebek doğacağı zaman Emriye ile konuşup durumu ayarlamasını istiyorlardı. Sütü iyi olsun diye de Emriye'ye çok iyi bakıyorlar, ne istiyorsa yapıyorlardı. Emriye bu durumdan çok memnundur. Süt vererek aldığı paraları ise gecekondu yapmak için biriktiriyorlardı. Köştklerin birinde kuru memeli, tahta göğüslü biri doğurdu mu Emriye ondan ya üç gün önce ya üç gün sonra doğurmuş oluyordur. Hepsi Emriye'ye yalvarıyordu. Emriye'nin emzirdiği çocuklar topaç gibi oluyordur. Emriye doktor kontrolünde, sağlıklı beslenerek her ihtiyacı giderilerek bakılıyordu.

Emriye'nin mutsuzluğu Emriye yine bir gün gülererek gelmiştir. Canı havyar çekmiş abartarak yediği için zehirlenmiştir. Bu onuncu çocuğu olacaktır, artık yapmayacağını söyler. Bu kez köştklerin en büyüğünde oturan aile için hamile kalmıştır. Buradan sonra gecekonduyu yapabileceklerdir. Bir gün Emriye ağlar. İstanbul'a geldi geleli ilk kez ağlıyordur. Köştktekilerin gelini kürtaj olmuştur. Üç aylık çocuğu aldırılmıştır. Ona güvenip gebe kalan Emriye hamile kalmıştır. Artık Emriye gülmüyordur. On çocuklu gecekondu Emriye mutsuzdur.

Temalar

Göç Emriye ve İshak ekonomik zorluklar ve hayat mücadelesi için köyden kente göç etmek zorunda kalmıştır. Köydeki zorlu hayat koşulları karşısında kentteki yaşantı Emriye için daha konforlu gelmektedir. Köyden gelen insanların kendi becerilerine uygun olarak bahçıvanlık, temizlik işleri gibi hizmetlerle geçim sağladığı anlaşılmaktadır. Tek amaçları ise kendilerine ait bir gecekondu yapabilmektedir. Öyküde göç eden köy kökenli ailelerin yaşadığı zorluklar görülmektedir.

Sınıf farklılığı/Ekonomik zorluklar/Hayal kırıklığı Ekonomik zorluklar karşısında ayakta kalmaya çalışan Emriye, ailesine destek olmak için türlü zorluklarla mücadele etmektedir. Kendine ait küçük bir ev hayali tüm bu zorlukları güler yüzle karşılmasına sebep olmaktadır. Sütannelik yapmak için on çocuk doğuran Emriye, bir kadının üzerindeki ekonomik ve toplumsal yüklerin yansımasıdır. Aynı zamanda sınıf farklılığını da ortaya koymaktadır. Köştkteki gelinlerin çocuklarını beslemesi, emzirmesi için para karşılığı sürekli hamile kalan Emriye'nin sağlık durumu emzirdiği çocuklar için önemsenmekte, yaşayabileceği zorluklar görmezden gelinmektedir. Emriye'nin bedeni sınıf farklarını derinleştiren bir unsurdur. Onuncu çocuğu ile gecekondu hayallerine ulaşamayan Emriye derin bir mutsuzluk ve hayal kırıklığı yaşar.

YEŞİL RENKLİ NAMUS GAZI OPERASI

Öykü

Eski bir uygarlık Arkeologlar yeraltında yeni bir kent bulurlar. Fakat bu kentte buldukları kalıntılarla, bilinen eski uygarlıklardan daha önce var olan bir uygarlığa işaret etmiştir. Ayrıca günümüze ait bazı yaşayış örneklerinin de bu uygarlıkta olması şaşırtıcıdır. Bir ses alma makinasının yanında cilalı bir balta, bir sutyenin yanında bir ilk çağ oku duruyordu. Böyle tuhafıklar vardır. Derin araştırmalar sonucunda bu kente ait önemli bulgular elde edilir. Tabalahura adında kişinin başından geçmiş olay anlatılır.

Namus gazı Bu kentte yeşil renkli bir gaz vardır. Yeşili çok tatlı bir yeşildir. Bütün öteki gazlardan daha uçucudur. Karanlıkta, yirmi bir derecede, şişelerde saklanır. Oldukça yanıcıdır. Şişenin tıpası bir saniye açık kalsa hemen uçar, havaya değer değmez yanar, ışık alır almaz rengi bozulur. Adı da namus gazıdır. En değerli madde namustur. Altın, elmas gibi şeyler onun yanında tezek kadar değersizdir. Bütün insanlar ömrü boyunca ona sahip olmak için çabalamaktadır. Bütün insanların amacı namus gazına sahip olmaktadır. Ama yeryüzünde namus belirli bir miktardır. Bu yüzden değeri çoktur. İnsanlar sınırlı sayıda olan namus gazını elde etmek için savaşıyor, şişeler elden ele geçiyordur. Namus gazı beş boy kap içinde muhafaza ediliyordu.

Tabalahura'nın hastalığı Işık ve hava ile temasında hemen bozulduğundan, yandığından namus gazını muhafaza etmek zordur. Namus gazı olup da koruma sorunundan namus gazı bozulanlar intihar bile ediyordur. Köylerden birinde Tabalahura adında çok yoksul, çok yoksul olduğundan da hiç namus gazı olmayan yaşlı bir adam yaşıyordu. Bu adam hastalanıp yatağa düşmüştür. Günden güne

de kötüleştirmiştir. Hiç namus gazı olmadığından onunla ilgilenen de yoktur. Ölüm döşeğinde namussuz doğup, namussuz öldüğü için hayıflanır. Ömrü boyunca çalışmış, didinmiş, doğruluktan ayrılmamış, kimseyi kıskanmamış, hak yememiş, zina yapmamış ama bir damla bile namus gazına sahip olamamıştır. Gözlerim açık gidecek diye hasta yatağında üzülüyordur. Artık ateşi kırkın üzerine çıkmıştır.

Tabalahura'nın karşısında beliren hayali Birden karşısında kendisinin tıpatıp aynısı birini görür. Fakat onun sağlıklı ve iyi giyimli halidir. Onun karşısına birçok defa çıktığını söyler ve kendini hatırlatmaya çalışır. Yirmi yaşlarında köyün en yakışıklı delikanlısı olduğunda, güçlü ve beceriklidir. Tüm zenginler kızlarına onu damat almak istiyordur. Ona görünüp köyün ağasının kızını almasını söylemiştir. Çünkü ağa yaşlıdır, ölmek üzeredir. O ölünce bir sürü namus gazı ona kalacaktır. Tabalahura inleyerek namussuz öleceğini söyler ve o dönemi hatırladığını belirtir.

Yirmi beş yaşındaki Tabalahura Hayali Tabalahura, ona başına gelenlerin iyi olduğunu söyler. Yirmi beş yaşlarında azıcık namus gazı için çırpınırken, ona acıyıp yine gelmiştir. O zamanlar köy tapınağında gece bekçisidir. Namus gazı alabilmek için gece gündüz çalışıyordu. Rahip Efendi'nin ambarında namus gazı şişelerini sayıp duruyordu. Kimse çalmasın, eksilmesin diye titiz davranıyordu. Ona Rahip Efendi'nin namus şişelerinin günden güne arttığını, ambara sığmadığını, sayısını bile bilmediğini, içinden çalarsa anlamayacağını söyleyip almasını öğütlemiştir. Rahip ona güveniyordu. Tabalahura onu kovmuştur, öyle bir şey yapmayacağını söylemiştir.

Otuz yaşında Tabalahura Otuz yaşında Devlet Namus Ofisinde çalışırken yine gelip, haline acıyıp ona namus edinmek için fikir vermiştir. Şişeler resmi kayıt altında olsa da içinde ne kadar namus gazı olduğu bilinmiyordu. Her şişeden bir damla namus gazı alıp başka bir yerde biriktirse resmi şişe de olmadığı için evi bile aransa durum anlaşılmayacak, çaldığı bilinmeyecektir. Ama onu kovalamış bu fikri de reddetmiştir.

Gümrükte çalışma zamanları İkinci Tabalahura devam eder. Gümrükte çalışırken en büyük üzüntüsü hala namus alamamış olmasıdır. Gümrükte namus kaçakçıları yakalamıştır. Bir sürü şişe ele geçirmiştir. İkinci Tabalahura ona fikir vermiştir. Onları hükümete teslim etmeyip, beş damacana namus alıp salıverse hiç kimse bir şey anlamaz, bir sürü namusun olurdu demiştir. Çok değil ayda bir kere böyle bir şey yapsa, ondan önce gümrükte çalışan namus bekçisi gibi mağaza açabilirdin diyerek kızmıştır. Ama Tabalahura onu yine kovmuştur.

Hayali Tabalahura'nın verdiği fikirler Yetmiş yaşına kadar dönem dönem yanına gelmiş, ona fırsatlar konusunda fikirler vermiştir. Patronunun karısı ona göz diktiğinde namus karşılığı onunla birlikte olmasını, evlenip kız çocuğu yapıp, namus karşılığı kızlarını satarak evlendirmesini, evlenecek yaşı geçince evinde kadın satıp namus satın alacak parayı kazanmasını, muhtar adayı olup herkese namus gazı vereceğim vaadiyle kandırıp muhtar olmasını ve namus şişesi satın almasını, belediye başkanı rüşvet için bir aracı ararken ona namus şişesi karşılığında yardım etmesini söylemiştir. Tüm bu önerileri her seferinde ben yapmam diye reddetmiştir.

Tabalahura iyileşir Hasta Tabalahura ölüyorum diye inler, pişman olduğunu söyler. Namusu olmadan ölüp gittiği konusunda hayıflanır. Artık daha da kötüleşir. Artık iş işten geçmiştir. Ama ikinci Tabalahura iş işten geçmediğini söyler. Bilim insanları, tıp uzmanları onu iyileştirecektir. Bir sürü farklı kişiler bilimsel şarkılar söyleyerek onun etrafında döner. Kimi kan alır, kimi çişine bakar, kimi iğne yapar, kimi şurup içirir. İkinci Tabalahura dediklerini yaparsa namuslu bir şekilde ölebileceğini söyler. Tüm bu işlemlerden sonra tatlı bir uykudan uyanır gibi adam hastalıktan kalkar.

Tabalahura tüm namusları ele geçirir Artık ruhu ve bedeni değişmiş, tam bir uyanma aydınlanma yaşamış gibidir. Çok kısa sürede üç şişe namus gazı elde eder. Günden güne miktarı arttırır. Önce köyün bütün namuslarını ele geçirir. Sonra ilçenin, şehrin ve sırasıyla daha da ilerleyerek tüm ülkenin tüm namuslarını ele geçirir. Herkes namussuz kalır. Bu da yetmez başka ülkelere açılır. En sonunda tüm dünyadaki bütün namuslar onun olur. Namus gazlarını sığdıramaz duruma gelir.

Tabalahura'nın konuşması Depolarındaki bütün namusları adamları aracılığı ile geniş bir alana toplar. Orta yerine büyük bir kürsü getirir. Bütün devlet adamlarını, siyasetçileri, bilginleri, ünlüleri, bilim insanlarını o alana davet eder. En seçkin topluluğa konuşmaya başlar. Tabalahura oradakilere yetmiş beş yıl ölesiyeye çalıştığını, didindiğini ama bir damla namus sahibi olamadığını söyler. Dinleyenlerin gözleri yaşarır. Sonra hangi yollar ve yöntemlerle dünyanın en namuslu insanı olup, tüm dünyayı namussuz bıraktığını açıklar. Namussuzluk içinde geçen yetmiş beş yılın intikamını almıştır. Ama tutkusunun dinmediğini, ondan sonra gelecek insanların namussuzluk acısı çekmesini istemediğini söyler. Bu yüzden dünyanın bütün namusunu yok edecektir.

Namus gazları alev alır Bu konuşmayı yapması ile damacanalardan birinin kapağını açması bir olur. Açılan namus gazı hava ile temas edince alev alır. Yeşil yeşil alevler göz açıp kapayana kadar diğer şişelere de geçer. Kimse ne olduğunu anlayamadığı için müdahale edemez. Alevler çok çabuk yükselir. Tabalahura istese kaçabilir durumdadır ama namuslarla birlikte ölmek istediğinden alevlerin arasında kalır. Alevler söndüğünde ortada ne namus, ne namus şişesi ne de Tabalahura kalmıştır.

Suni namus gazı Artık namus olmadığı için insanlar namus elde etmek için çalışmak istemezler ve herkes çalışmayı bırakır. İnsanlar aylak, tembel olurlar. Bütün ülkelerin politikacıları buna çare ararlar. Sonunda buna çareyi bilim insanlarının bulabileceğini söylerler. Namus şişelerinin yanmasından bin yıl sonra bir üniversite amfisinde profesör namus tarihi dersi verir ve durumu anlatır. Bilim insanları o faciadan sonra suni bir namus gazı elde etmeyi başarmıştır. Bu gazın suni olarak bulunması yeniçağın başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Suni namus gazının hiç biri tabii ki eski tanrı yapımı namus gazının yerini tutmamıştır. Rengi ya çok açık ya koyu oluyordur. Diğeri kokusuzdur, suni olan da koku vardır. Havada yanma durumu eskisine göre azdır. Ayrıca suni namus gazı fabrikalarda yapıldığı için bazı durumlar ortaya çıkmıştır. İnsanların tamamen namussuz olması kadar herkeste çok namus olması da tehlikeli bulunur. Yok olan namus miktarı kadar namus üretimi ile miktar sınırlandırılır. Namus üretimi yapan ülkeler başka ülkelere bunları satınca namus enflasyonu baş gösterir. Namus fabrikalarının çoğalması, namus miktarının artması, namus endüstrisinin gelişmesi namusun itibarını düşürür ve bazı kararlar alınır.

Suni namus gazı endüstrisi Yanan miktardan daha fazla namus üretilmeyecektir. Şişelerin taşınması ev saklanması zor olduğundan devlet hazinesinde saklanacak, sahibi olanlara namus senetleri verilecektir. Eskiden namus çalışılıp kazanılırken artık her yeni doğana namus tahvilleri verilecek ama suç işleyip ceza aldıkça bu tahvillerden düşülecektir. Üniversitenin namus hukuku profesörü ise devletlerarası namus hukuku ve sokaklardaki namus hukuku dersi veriyordu. Suni namus kokulu olduğu için sahtesinden ayırt etmek için şişesinin dibi koklanmalıdır.

Temalar

Ahlak/Adalet/Sınıf farklılığı Öyküde namus gazına sahip olmak bir prestij ve statü sembolüdür. Saygın, zengin kişiler bu gazı fazlasıyla ve kolaylıkla elde edebilir. Yoksul kişiler ise ne kadar uğraşırsa uğraşsın emekleri ile bu gazı elde edememektedir. Karakterin ahlaksızlıklar, yolsuzluklarla bu gazı elde etmeye itilmesi eşitsizliklerin ve adaletsizliğin bir sonucudur. Sınıf farklılıkları ve toplumsal adaletsizlikler ahlaki çöküşe ve yolsuzluğa sebep olmaktadır.

Değişim Doğal namus gazının yerini suni namus gazı almasıyla endüstrileşme gerçekleşir ve namus gazının değeri düşer. Bu durum ekonomik ve toplumsal değişimlere sebep olmaktadır.

ALTI BEKÇİ ATLIKARINCADA

Öykü

Adamın fakir çocukluğu Anlatıcı, çocukluğunu yaşayamadığını söyler. Ona göre fakirler çocukluğunu, gençliğini yaşayamıyordu. Ülkede çocukluk ve gençlik sadece zenginler içindir. Çocukken hiç oyuncacı olmamıştır. Bir gün zengin birinin evine gitmişlerdir. Bir sürü oyuncak vardır. Tam dokunacakken annesi kırarsın diyerek dokunmasına izin vermemiştir. Büyüyünce kendine bir sürü oyuncak alacağını söyler. Odaya girip hepsiyle oynayacaktır. Birileri görüp dalga geçmesin diye de kapıyı kilitleyecektir.

Hastaneye gelen bekçiler Daha sonra doktor bir olayı anlatır. Bursa'da hastaneye nöbetçi doktordur. Altı bekçi gelir ve doktoru çağırırlar. Bekçiler hiç aralıksız sürekli öğürüyorlardır. Önce zehirlendiklerini düşünür ama sonra belirtilere bakarak zehirlenme olmadığını anlar. Bekçiler öğürmekten ne olduğunu anlatamıyorlardır. Doktor öğürmeleri kesilsin diye iğne vurur. Hepsi uyuyakalır. İçlerinden ilk uyanan on beş saat sonra uyanır.

Bekçinin gizlediği lunapark hevesi Bekçilerden birisi anlatmaya başlar. Vali konağının karşısındaki lunaparkta bekçidir. Kışın lunapark çalışmadığı için hiçbir çalışan da olmuyordu. İpsiz sapsız serseriler içeri girmesin, oyuncakları bozmasın diye bekçilik yapıyordu. Karakol ve vali konağı da lunaparkın karşısında ve yanında olduğu için bekçi bölgesinin zor bir bölge olduğunu söyler. Bekçi yazın oyuncaklar her çalıştığında içten içe binmek ister. Çünkü daha önce hiç binmemiştir. O yaştan sonra ayıp olur diye binemiyordu. Tek başına kalsa bineceğini ama diğer bekçiler de oraya doluştuğu için utanıp binemediğini söyler.

Dönme dolaba binme planı Hastaneye gelenlerden Abdullah dönme dolaba binmek istediğini söylemiştir. Anlatan bekçi hepsinin dönme dolap için lunaparka doluştuklarını biliyordur. Yoksa kış günü orada toplanmayacaklarının farkındadır. Birbirlerini gaza getirirler ve binmekten bir şey olmayacağını, kimsenin anlamayacağını söylerler. Arif, lunaparkın bekçisi olduğundan ve utandığından kabul etmez ve reddeder. Sonunda lunapark bekçisi Arif'i kandırırlar ve ikna ederler. Arif gündüz gözüyle düğmesi nerede nasıl çalışır bakacağını, ertesi gün çalıştırmayı öğrendiğinde binebileceklerini söylemiştir.

Dönme dolap macerası O gece Emniyet Müdürü bekçileri teftişe çıkacaktır. Ama onlar saati bildiğinden işlerini hemen bitireceğini hesaplarlar. Kısa süre binip herkes görev yerine dağılacaktır. Diğer bekçiler binerler. Arif de düğmeye basıp hemen koşup binecektir ama zor yetişir. Diğer bekçinin bindiği kutuya tutunur ve bekçi onu içeri çeker. Dönmeye başlarlar. Çok keyif alırlar. Döndükçe yükselir ve havada uçuyor gibi olurlar. Önceleri eğlenirler, kahkahalarla gülerler. Ama hızlandıkça korkmaya başlarlar. Arif çalıştırmasını öğrenmiş ama durdurmasını öğrenmemiştir ve dönme dolaptan da inemiyorlardır.

Bekçiler fenalaşır Bir yandan da seslerini karakoldan valilikten duymasın isterler ama başka çareleri kalmaz. Sürekli öğüre öğüre kusuyorlardır. Birisi imdat der ama çok bağıramadan bayılır. Bir diğeri düdük çalar ama zorlanır. Karakoldan sesleri duyup gelirler ama yukarıya bakmak akıllarına gelmez. Lunaparkı boş görürler ve giderler. Sonra hepsi döne döne kendinden geçmiştir. Gözlerini açtıklarında hastanededirler. Sabaha karşı Emniyet Müdürü teftişe gelip bekçileri yerinde görmeyince çok sinirlenmiştir. Sonra fark edilir ki bekçiler havada karga sesi gibi inlemelerle dönme dolaptalar. Kendinden geçmişler. Kiminin kolu, kiminin bacağı sarkmış durumdadır.

Üzücü haber Doktor eve gelir. Ailesi üzüntülüdür. Karşıdaki elektrik direklerine bir uçurtma takılmıştır. Çocuk uçurmasını almak için ağaca çıkmış ve direğe uzanmaya çalışmıştır. Adam susturur devamını dinlemek istemez. Pencereden bakar uçurmanı kuyruğu hala tellerdedir. Çocukken büyüyünce bir dolu uçurmatası olacağını düşünmüştür. Ama memleketinde sadece zenginlerin yaşayabileceği düşünür.

Temalar

Eşitsizlik/Toplumsal sorunlar Çocukların gelir eşitsizliği ve sınıf farklılıkları sebebiyle çocukluklarını yaşayamadığı bir dünyanın adaletsizliği öykünün ana temasını oluşturmaktadır. Aynı şekilde çocukluklarını yaşayamadıklarını anladığımız bekçilerin de bu duygularla dönme dolaba gizlice binme hevesleri ve düştükleri zor durum bu temayı derinleştirmektedir. Toplumdaki eşitsizlik yaşam kalitesini ve bireylerin dünyasını etkilemektedir.

AİLE MEZARLIĞI

Öykü

Tren istasyonundaki yolcular İlık bir bahar havası vardır. Yolcular tren bekliyorlardır. Bekleme salonunda, kundak da çocuğu elinde bir kadın ayaktadır ve karşısında oturan yaşlı kadına konuşuyordur. Çocuklu kadının tombulluktan yaşı büyük gösteriyordur. Karşısında oturan yaşlı kadına nereye gittiğini soruyordur. Kadın İstanbul'a gittiğini söyler, damadı Cankurtaran'da oturuyordur. Tombul ve çocuklu kadın İstanbul'a gittiğini söyler. Aile mezarlığına gidiyordur. Kendi aile mezarlıklarını anlatmaya çalışır. Önce apartmana taşınınca araba park edecek yer olmadığından arabalarını sattıklarını söyler. Aile mezarlıklarına önceleri arabaları ile giderken şimdi trenle gitmek zorunda kalmıştır. Yaşlı kadın aile mezarlığınız nerede diye sorunca bir süre hatırlamaya çalışır. Sonra önceden Mevlanakapı'da olduğunu ama o eskidi diye kocasının Asri Mezarlıktan yer aldığını söyler. Herkes yan yana olunca ziyaret etmek de kolay oluyor diye övünür. Karşısındaki kadına sorar. Kadın onların da aile mezarlığı olduğunu belirtir. Bir süre sonra gişe açıldı galiba diye kalkıp bilet almaya gider.

Kadının konuşma çabaları Aile mezarlığı olan kadın süslü bir kadına yanaşır. Yaşlı kadının yalan söylediğini belirtir. Aile mezarlığı olan birine benzemiyor der. Arkasından söylenir. Onun aile mezarlığı olup olmadığını sorar. Süslü kadın Samsun'da olduğunu söyler. Kadın kendisinininki İstanbul'da diye övünür. Asri mezarlık Şişli'dedir. Her insanın ayağına göre yorganını uzatması gerektiğini belirterek onu hakkında konuşmaya devam eder. Samsun'da mezarlıkların ucuz olduğunu söyleyip onaylatmaya çalışır. Kadın gülümseyerek kalker. Kadın, sağına soluna bakar. Konuşacak birini arar. Esmer ve kısa boylu bir kadına sokulur. Diğer kadın hakkında konuşur. Samsun'da aile mezarlığı

olması durumu hakkında yalan söylediğini savunur. Diğer kadın onu dinler. Topkapı mezarlığında da güzel yerler olduğunu belirtir. Kadın onların mezarlığının Asri mezarlıkta olduğunu, güzel ve havadar olduğunu belirtir. Kadına onların aile mezarlığının Topkapı'da mı olduğunu sorar. Kadın aile mezarlıkları olmadığını, başkalarının mezarlarını gördüğünü ve beğendiğini söyler. Aile mezarlığı olan kadın bu bilgiyi aklına not edeceğini belirtir. Sohbet ederlerken kadın çocuğunun dışarı çıkması üzerine arkasından gider. Sohbet kesilir.

Kadın aile mezarlığından bahsetmeye devam eder Aile mezarlığı olan kadın salonda gözüne konuşacak kimse kestiremeyince dışarı çıkar. Orta yaşlı bir kadının yanına sokulur. Nereye gittiğini sorar. İstanbul olduğunu öğrenir. Aile mezarlığı olup olmadığını sorar. Bebek'de olduğunu belirtir. Güzel yerdeymiş diyerek sohbetini devam ettirir. Kendi eşyalarını yenilediklerinden bahseder. Aile mezarlıklarında kimler olduğunu sorunca kadın çok eski olduğunu, bir sürü kişi olduğunu belirtir. O ise yeni aile mezarlığı aldıklarını, eskisinin çok eskidiğini belirtir. Paradan sakınmadıklarını, kayınvalidesinin yerini hazırladıklarını da ekler. Kayınvalidesi incir ağacı dikmelerini de istiyordu. Onu çok sevdiğinden kendi elleri ile dikeceğini belirtir.

Kadın gideceği yerde iner Tren gelir. Aile mezarlığı olan kadın sohbet ettiği kadın ile aynı yere binemez. Kendisine uygun bir yer bulur ve oturur. Yanındaki kişiyle aynı konuyu açar. Aile mezarlığı olmadığını öğrenir. Kendi aile mezarlıklarını över. Tren Sirkeci'ye gelir. Aile mezarlığı olan kadın iner. Çocuğu kucağındadır. İş ve İşçi Bulma Kurumu'na gider.

Temalar

Toplumsal kabul/Sınıf farklılığı Aile mezarlığının olması, yerinin nerede olduğu öyküde sınıf farklılığına ve sosyal statülere işaret etmektedir. Kadının aile mezarlığından sürekli bahseder, övünmesi toplum içinde kendine yer bulma, saygı kazanma isteğini göstermektedir.

KİRALIK KAT

Öykü

Hücreye gelen adam Adam hücreye getirilir. Küçük bir yerdir. Tepesinde ölü bir lamba yanıyordu. Rutubetten ve boyadan dolayı dalgalı lekeler olan yerleri bir şeylere benzetir. Lekeleri çıplak bir kadın, Jüpiter, tüfekli askere benzetmiştir. Taşları saydı. Tekrar tekrar saydı. Keşke okunacak bir şey olsa diye içinden geçirdi. Tıp kitabı, İncil, gazete ne olsa okurdu. Bunu birkaç kez düşündü. Onu niye getirdiler diye düşündü. Elbet bir şey yapmışım diye içinden geçirdi. Arada bir, çok nadiren kapı üzerindeki delik açılıyor, ekme falan veriliyordu ve tuvalet ihtiyacı için bir yere götürülüyordu. Gece ve gündüzü fark edemiyordu. Bu yüzden kaç gün geçti bilmiyordu.

Gazete parçasındaki haberler Kapıdaki delikten bakar, gazete görür. Gazeteye uzanır, iki parmağı ile çekmeye çalışır. Üstünde bir şey olduğunu anlar, ağırlığı hisseder. Çekince üçgen biçiminde bir kısım kopar. Hemen okumaya başlar. Başı sonu olmayan bir haber vardır. Memleketin o günkü sorunların ana kaynağı diye başlayan bir paragraf vardır. Arka sayfada ise Nişantaşı'ndaki merkezi bir yerdeki ev ilanı anlatılıyor. Çevirip çevirip ikisini de okur. Heceleyerek yavaş da okur. En sonunda "Ada sahillerinde" ve "Üsküdar'a gideriken" türkülerinin melodisiyle haberleri okur.

Adam serbest bırakılır Tam kırk sekiz gün geçer. Kapı açılır. Bir yere götürülür. Adı sorulduğunda makine gibi okuduğu haberin ilk cümlesini söyler. Dışarı çıkarırlar. Bir binanın önüne gelir ve içeri girerler. Mübaşir çağırır. Yargıç adını sorar. Bir şarkı makamından okuduğu haberdeki cümleleri söyler. Soyadını sorar. Nişantaşı'ndaki ev ilanını ezbere söyler. Yargıç Emniyet müdürlüğüne gelen evraktaki isim bezediğinden yanlışlık yapıldığını tahliyesine karar verildiğini söyler. Adam çıktığında hala gazete de okuduğu haberleri tekrar tekrar söylüyordu. Peşinden cübbesini çıkaran yargıç da gelir. Bahsettiği evin kirasının kaç olduğunu sorar. Aylardır ev aradığını söyler.

Temalar

Adalet/Bürokrasideki aksaklıklar Adamın bir karışıklık yüzünden hücreye kapatılması ve özgürlüğünden mahrum edilmesi toplumda yaşanan adaletsizlikleri, adalet sistemindeki sorunları ve bürokrasideki aksaklıkları göstermektedir.

Duyarsızlık Adamın günlerce hücrede yalnız kalması, onunla ilgilenilmemesi karakterin yalnızlaşmasına ve zihinsel olarak sorunlar yaşamasına sebep olmuştur. Yargıcın adamın sağlıksız

cevaplar verdiği ifadesine kayıtsız kalarak kiralık evle ilgilenmesi de toplumdaki duyarsızlığa işaret etmektedir.

DEVLETLER ARASI DOSTLUK İLİŞKİLERİ

Öykü

Torakansi Devleti'nde toplantı Torakansi Başbakanı, Dış Bakanı, Genelkurmay Başkanı, Diyanet İşleri Bakanı ve bazı kişiler toplantıdadır. Konulardan biride Hopantomola ülkesinin son günlerde sınırlarına yakın bölgelerde büyük askeri yığınaklar yapmasıdır. Dış Bakan, Hopantomola Kralı'nın ülkeleri aleyhine düşünceleri olduğuna şüphesi kalmadığını söyler. Başbakan Kral için hakaret eder ve tedbirleri sorar. Genelkurmay Başkanı askeri önlemlerden bahseder. Merkez kuvvetler sınır boyuna gönderilmiş, Yeniden iki kura daha askere alınmıştır. Başbakan siyasi tedbirleri sorar. Hopantomola Kralı üç gün sonra seksen dört yaşına girecektir. Ona tebrik telgrafı göndermeyi düşünmüştür. Bu tedbir başbakanın hoşuna gider. Tebrikte yazılacaklara bir iki ekleme daha yapar. Dostluk ilişkileri adına kelimeler ekler. Başbakan bu tedbirler yeter mi diye bakanına sorar. O da suikast planları olduğunu da söyler. Başbakan bunu çok beğenir.

Hopantomola Devleti'nde toplantı Diğer taraftan Hopantomola Devleti'nin Kral sarayında da toplantı yapılyordur. Kral, Hariciye Nazırı, Harbiye Nazırı, Diyanet İşleri Nazırı ve başkaları vardır. Hariciye Nazırı Kral'a bilgi verir. Torakansi Devleti'nin düşmanca politikasını anladıklarını söyler. Hopantomola Kralı argo bir şekilde hakaretler savurur. Ne gibi tedbirler alındığını sorar. Hariciye Nazırı, yaş günü sebebiyle gönderdikleri telgrafa cevap hazırlamıştır onu okur. Kral telgrafa daha dost canlısı ve içten birkaç kelime daha ekleyerek beğendiğini söyler. Kral metnin son halini beğenir ve imzalar. Sonra başka tedbirler olup olmadığını sorar. On beş gün sonra Torakansi'nin kurtuluşunun yirminci yıldönümüdür. Bu sebeple tebrik mesajı yollayacaklarını söyler. Metni okur ve Kral beğenir. Bir yandan da Başbakan Fisoka'yı eline geçirirse neler yapacağından, onu nasıl öldüreceğinden bahseder. Askeri olarak tedbirler de sıralanır. Toplar tüfekler yağlanıp temizlenmiştir. Ordudaki bütün izinler kaldırılmış ve sekiz aydır nöbette bekletiliyorlardı.

Siyasi tedbirler konuşulur Torakansi Başbakanı ve bakanlar yine toplanmıştır. Başbakan düşmanları hakkında yeni bilgileri sorar. İyi haber almadıklarını, üç sınıf askeri daha silahaltına sokmak için ferman çıkardığını söylerler. Başbakan hakaretler ve küfürler eder. Siyasi olarak ne tedbir alındığını sorar. Dış bakan siyasi münasebetleri son derece dostane yürüttüklerini anlatır. En son Hopantomola Kralı'nın oğlunun evlenmesi münasebetiyle kutlama mesajı göndermişlerdir. Başbakan beğenir. Kralın tahta çıkış yıldönümü dolayısıyla bir mesaj daha yollanmıştır. Başbakan başka siyasi tedbirler sorar. Düşündüklerini belirtir. Hep birlikte başka ne için mesaj yollayabileceklerini düşünürler.

Torankansi Devleti'nin tedbirleri Daha önce Kral, kayınvalidesinin ölümünü bile kullanıp telgraf göndermiştir. Ama aynı gün uçakları sınırlarını aşmıştır. Aynı şekilde Torakansi Devleti de kralın torunu doğdu diye tebrik mesajı gönderdiği zaman casus şebekeleri düşman ülkede ele geçirilmiştir. Başbakan en son mesajın gönderilmesinin üzerinden daha bir hafta bile geçmediğini öğrenir ama bununla yetinmek istemez. Onlardan iyice şüpheleneceklerini söyler. Düşünüp birkaç fikir verirler ve en sonunda uzun süredir Hopantomola'ya yağmur yapmadığını, geçen pazartesi yağmurlar yedinden başlayınca kuraklıktan kurtuluğunu belirtirler. Bu vesile ise mesaj göndermeye karar verirler.

Savaş başlar Karşı tarafta da toplantı yapılır. Kral'ın yanındaki nazırlar şüphelerin doğru çıktığını, Torakansi'deki ajanların verdikleri bilgilere göre başbakanın kötü niyette olduğunu belirtirler. En iyi müdafaa taarruzdur önerisi gelir. Siyasi tedbir olarak ise bir türlü konu bulamazlar. Yeni yıl münasebetiyle, torunu dış çıkardı iye, milli bayramlar sebebiyle hep mesajlar yollanmıştır. Sonra öneri gelir. Yılın ilk salatalık mahsulü idrak edildiğinden Torakansi Başbakanı nutuk vermiştir. Bu durumla ilgili iyi dilek mesajı yazmaya karar verirler. Kral mesajı gönderir göndermez taarruz başlasın diye emir verir. Tam o sırada gürültü gelir. Geç kalmışlardır. Onlardan önce taarruza geçmişlerdir. Kral mesajı sorar. Hariciye Nazırı taarruza geçmeleri sebebiyle diye başlayan bir mesajı o kargaşada oluşurmaya başlar.

Temalar

Siyaset Devletlerarası diplomatik, siyasi ilişkilerin ikiyüzlülük ve güvensizlik içinde yürütüldüğü görülmektedir. Uluslararası ilişkilerde askeri güçler, siyasi tedbirler önemli bir noktadır. Devletler siyasi çıkarları için niyetlerinin aksine dostane ilişkiler yürütmeye çalışmaktadır.

SEKİZ AYAKLI SİSİPHUS

Öykü

Yazar parasız kalır Yazar örümceklerden tiksiniyordur. O gün Cuma günüdür. Hafta sonunu geçirecek parası kalmamıştır. Cumartesi, pazarı geçirecek kadar para bulabilirse hafta başı para bulmak kolay olacaktır. Hemen bir öykü yazıp, cumartesi günü teslim edip parasını alabilecektir. Bu yüzden masa başına oturur ve dosyasını açar. Aklına gelen hikâye konularını burada biriktiriyordur. Ama baktığı tüm konuların hala zihninde olgunlaşmadığını fark eder.

Öykü yazma çabası Radyodan şarkı sesleri geliyordu. Tam bir şeyler yazmaya yeltenir, kapı çalar. Kimse açmayınca gidip bakmak zorunda kalır. Komşunun çocuğu bir şey istiyordu. Sonra döner, radyoda kötü bir şarkı çıkmıştır. Onun bitmesini bekler. Ancak öyle yazabileceğini düşünür. Bu şekilde zaman geçer. Sürekli sigara ve çay içer. Tuvalete gider ve bembeyaz fayansları olan küvetin içinde en tiksindiği hayvan olan örümceği görür. Ama bilinen örümcekler gibi de değildir. Kırmızı renkli, sekiz bacaklı, kırmızı bir örümcektir. Normalde küvette böcek görünce bir tas su döker ve böcek ölür gider. Fakat bu örümcek sürekli yukarı tırmanmaya çalışıyor sonra aşağı düşüyor ama pes etmeyip tekrar tekrar deniyordu. Örümceğin zaten işkence içinde olduğunu düşünür, ölüm örümcek için kurtuluş olacaktır. Örümceği orada bırakır.

Yazarın karşısına çıkan engeller İçeriden sesler gelir, kapı tekrar tekrar çalar. Her seferinde o bakmak zorunda kalır. Sucu gelir, elektrik sayacını kontrol etmeye gelirler. Bu böyle devam eder. Bir arkadaşı gelir onunla vakit geçirmek zorunda kalır. Bir ara öğle yemeği yer. En yakını olduğunu söylediği biri ile tartışır. Fakat konuyu söyleyemeyeceğinden bahseder. O da onun kalbini kırar. Tadı kaçır ama hikâyeyi bitirmek zorundadır. Bu sebeple moral bozukluğunu bile yaşayamaz.

Örümceğin çabası Tüm bunlar olurken ara ara hep banyoya gider ve örümceği görür. Örümcek aynı çabayla çıkmaya çalışıyordu. Her seferinde kayıp düşüyor ve yeniden deniyordu. Bu arada üç misafir daha gelir onlarla da vakit geçirir. Akşam yemeği yenir. Artık saat epey geçince herkes yatar. Misafirler gider. Radyo yayını kesilir. Ortam sessizleşir. Yazar artık odaklanabileceğini düşünür. Saat üçe kadar vakit geçer. Hikâyenin bir kısmını yazar. Artık uykusu gelmiştir. Birkaç saat uyuyup, sabah erkenden uyanıp hikâyeyi tamamlamaya karar verir. Hem hikâyeyi düşünüp uyursa, hikâyenin zihninde uyurken olgunlaşacağına inanır. Uyumadan önce tuvalete gider. Örümceğe gözü takılır. Örümcek yirmi saattir kurtulmak için mücadele ediyordu. Çok yorulduğu bellidir ama durmuyordu.

Yazarın örümceği izleyişi Yazar bir sandalye çeker ve örümceği izlemeye başlar. Örümce küvetin dik olan üç duvarını da denemiş ama her seferinde kayıp düşmüştür. Son duvar ise biraz daha eğiktir. Örümcek diğer üç duvardan sonra onu denemeye başlamıştır. Yazar buna çok şaşırır. İçeri gider, ansiklopedi alır. Hem örümceği izler hem örümcek hakkında okuma yapmaya başlar. Örümcek tırmanır ve bu kez kurtulmaya çok yakın bir aşamaya gelir. İlk kez bu kadar tırmanabilmiştir. Fakat tekrar düşer. Ama bu can savaşı içinde en çok iğrendiği hayvana artık saygı duyuyordu. Artık işkence çekmesini istemiyordu. Ya ölsün ya da kurtulsun diye geçirir içinden. Yazar, örümcek ölümünü bekleyecek diye düşünürken durmaz ve tekrar aynı duvara tırmanmaya başlar. En sonunda düzliğe çıkar ve acele acele hareket eder.

Yazar hikâyeyi tamamlar Yazar onu öldürmeyi veya kurtarmayı düşünür. Kendi kendine kurtulunca öldürmeyi veya alıp düz bir zemine koymayı düşünür. Ona dokunmak istemiyordu çünkü iğreniyordu. Örümcek kurtulunca ona saygısından öldürmemeye kesin karar verir. Kendi kendine “Yaşa sekiz ayaklı Sisiphus” diye geçirir. İki buçuk saat örümceğin duvarla savaşını ve sonunda kazanışını izlemiştir. Saat altı olmuştur. Gün doğarken halkını ve duvara tırmanan insanları düşünür. Uykusu kaçmıştır. Masaya oturup, Sekiz Ayaklı Sisiphus hikâyesini yazar. Yazı bitmek üzeredir ama saat on üçe gelmiştir. Artık dergide kimse olmayacaktır. Hafta sonunu ailecek parasız geçirmeleri gerekecektir.

Temalar

Azim/Empati Yazarın para kazanmak zorunda olduğu için sınırlı zamanda hikâye yazmaya çalışması ve örümceğin hayatta kalmak için pes etmeden çıkmaya çabalaması benzer mücadelelerdir. Hem örümcek hem de yazar türlü zorluklarla karşılaşır ama azimle sonunda amaçlarına ulaşırlar. Yazar bu mücadeleye şahit olduğundan en iğrendiği hayvan olan örümceye saygı duymaya başlamıştır.

BİR ŞAHESER DOĞUYOR

Öykü

Şair ve karısı Şair karısı ile tartışıyor. Karısı ekonomik durumları kötü diye ağlıyordu. Şairi kendisini dahi sanmakla suçlayıp, dahi olmasının bir işlerine yaramadığını söylüyordu. Şair şimdiye kadar dört şiir kitabı çıkarmıştır. Ama henüz beklediği üne kavuşmamıştır. Karısına biraz daha sabretmesini söyler. Ruhunu allak bullak edecek, çok dikkat çekici büyük bir olay olduğunda kendisini üne kavuşturacak kitabı yazabileceğini söyler.

Cellat ve karısı Başka bir evde cellat ve karısı kavga ediyordu. Karısı geçim derdinden dolayı söyleniyor ve ağlıyordu. Cellat ise karısını sakinleştirmeye çabalıyordu. Sabretmesini istiyordu. İzin verseler ve imkân olsa gece gündüz herkesi asacağını, tembel biri olmadığını söyleyip işlerin durgunluğundan bahsediyordu. "Elbet kısmetimiz açılır, yoldan geçen adamları çevirip asamam ya" diye karısını dert yanıyordu.

Mezarıcı ve karısı Başka bir evde mezarıcı ile karısı tartışıyor. Sorun yine parasızlık ve ekonomik zorluklardır. Mezarıcı işlerin kesat olduğunu, bugünlerde kimsenin ölmediğini söyleyip karısına sabretmesini söylüyordu. Bir gün işlerin açılacağına inanıyordu. Ağlayan karısını teselli etmeye çalışıyordu.

Gazeteci ve karısı Gazeteci ve karısı da kavga eder. Karısı hayal kırıklığına uğradığını, yıllardır parasızlık içinde yaşadıklarını söylüyordu. Gazeteci ise sabırlı olmasını istiyordu. Terfi alabilmek için büyük olayların olmasını, bunları diğer habercileri atlatıp yazması gerektiğini, başka gazetelere geçerek yükselmesi gerektiğini söylüyordu. Böylece ünlü ve daha çok para kazanan bir gazeteci olacaktır. Olayların çok durgun olduğunu, sansasyonel ve büyük olayların olması gerektiğini anlatıyordu. Bir geminin batması veya sus baskını gibi olaylar beklemektedir.

Polis ve karısı Polis ve karısı arasında da tartışma vardır. Polisin aldığı maaşla geçinmek zordur. Karısı ağlamaktadır ve söylenmektedir. Polis karısına sabırlı olmasını söyler. Terfi almayı bekliyordu. Sokaklarında faili meçhul cinayetlerin olduğu bir ülkede olsa böyle komiser parçası olarak kalmayacağını, emniyet müdürü bile olabileceğini söyler. Eline düşecek cinayetleri, önemli olayları bekliyordu.

Eczacı ve karısı Eczacıyla karısı kavga eder. Karısı ağlar ve söylenir. Eczacı da sabırlı olmasını ister. Pek müşteri olmuyordu. Millet hasta olmazsa ve doktorlar ithal ilaçlar yazmazsa para kazanamayacaklarını anlatır. Aspirin satarak para kazanılamayacağını, ancak ithal ilaçlardan çok para kazanıldığını, sabretmesini söyler. Ona göre elbet hastalar eczane önünde bir gün kuyruk olacak, işler açılacaktır.

Doktor ve karısı Doktor ve karısı da kavga eder. Karısı doktor karısı olmasına rağmen hiçbir şey görmediğinden yakını. Doktor karısını sakinleştirmeye çalışır. Muayenehaneye hiç müşteri gelmediğinden bahseder. Gelenler hep yardıma muhtaç kişilerdir. Ona göre hastanın iyisi ne tam iyi olan ne de ölemdir. Bir gün çok zengin bir hasta olduğunda teşekkür için ona gazeteye ilan bile verebileceğinden ve böylece reklamı olacağından bahseder.

Avukat ve karısı Avukat ve karısı da ekonomik sebeplerden kavga eder. Adam büyük aşklarından bahsederken, karısı kuru kuru aşkın karın doyurmadığından yakını. Avukat, karısından sabırlı olmasını ister. Büyük bir dava olsa, uzun sürse çok iyi para kazanacaktır. Boşanma davaları gibi küçük davalardan çok para kazanamıyordu. Büyük davaların adamı olduğunu, ağını kurmuş beklediğini söyler. O zaman karısını prensesler gibi yaşatacağından bahseder.

Toprak ağasının davası Bir gün bir köydeki ağa tüm köyün tapusunun kendinde olduğunu söyleyerek köylüyü, köyü boşaltmaya zorlar. Elinde tapular vardır ama köylü bu duruma ikna olmuyordu. Yıllardır onlar tarlaları ekip biçiyordu. Köy ağası ise oraya modern tarım uygulamaları getirip daha fazla para kazanmayı, memlekete de faydalı olmayı planlıyordu. Kendisinin fabrikaları da vardır. Köylü işini zora sokunca iş davalık olur. Para kazanmak için büyük dava bekleyen avukatın yazıhanesine gider. Fakat köylü zorluk çıkardığı için dava çok uzar.

Doktor ve eczacının refahı artar Dava uzadıkça toprak ağası sinirlenir ve sinirden, streten şekeri, tansiyonu çıkar. Günlerdir hasta bekleyen doktorun muayenehanesine gider. Doktor eline düşen bu zengin hastaya onu öldürmemeye ya da tam iyileştirmemeye gayret ederek pahalı ithal ilaçlar yazarak tedavi eder. Bu sırada eczanesinden pahalı ithal ilaçlar alınan eczacı çok para kazanmış olur ve aile

saati sağlanmış olur. Doktor da ünlenir ve zengin hastalarının sayısı artar. Bu sayede onunda aile saadeti sağlanmış olur.

Avukat ve komiser aile sorunlarını halleder Dava uzun sürer ama sonunda dava kazanılır. Avukat da yüzde ikilik payını alarak para kazanır. Aile saadeti o da sağlamış olur. Dava kazanılır ama köylüler köyü boşaltmak zorunda kalır. Ama köylülerden biri bu durumu sindiremez ve ağayı sırtından dört kere bıçaklar ve öldürür. Fakat durumu gizlemeyi başardığından ağayı kimin öldürdüğü bulunamaz. Yıllar sonra komiser bu durumu ele alır ve çözer. Böylece terfisini kazanmış olur.

Gazeteci, cellat ve mezarcı da ekonomik olarak rahatlar Esrareniz katilin bulunma haberini yapan ilk kişi olan gazeteci katil ile de bir röportaj yapar ve terfi ederek ünlenir. Aile saadeti artan geliri ile sağlanmış olur. Günlerden beri iş bekleyen cellat katilin idama mahkûm edilmesi ile para kazanmış olur. Mezarcı da sevinçlidir. İki iş birden çıkmıştır. Onun da aile saadeti tamamlanır.

Şairin ödül töreni Şair kendisini allak bullak eden büyük olayı bulmuştur. Günlerce gazetelerde, dergilerde, haberlerde verilen olay üstüne bir destan yazar. Toprak savaşı üstüne yazdığı bu destan ona ün ve başarı getirir. Birçok dile çevrilir. Aile saadeti sağlanmış olur. En büyük edebiyat ödülünü kazanan şairin ödül törenine ünlü ve önemli kişiler de çağırılır. Çağırılan kişiler arasında doktor, gazeteci, terfi alan komiser, eczacı, avukat da katılmıştır. Gözlerinde mutlulukla parlayan eşleri de vardır. Şairin karısı kulağına sen bir dâhisin şekerim der. Şair de karısına onu şımarttığını söyler. Şair alkışlar arasında destanından bir parça okur. Bu destanla ülkenin gerçeğini dile getiren şairi kutlarlar.

Temalar

Ekonomik ve toplumsal sorunlar Toplumdaki ekonomik zorluklar farklı farklı meslek alanlarını etkilemektedir. Ekonomik sorunların ailevi problemlere, çatışmaların ortaya çıkmasına sebep olduğu görülmektedir. Meslek gruplarının yaşadığı ekonomik ve ailevi kaygılar toplumsal huzur ile ters orantılıdır. Bireylerin çıkarları ile toplumun refahı çatışmaktadır.

BİR YILBAŞI ANISI

Öykü

Yazarın hapis günleri Adam kırk dokuzuncu yılbaşı günü eski yılbaşlarından bahseder. Hayatı boyunca etkisi hala olan iki, üç yılbaşı geçirdiğini söyler. Birisinde siyasi koşuştur. Yedi kişidirler. Beklediği kız, o hapse girdikten sonra en yakın arkadaşı şairle takılmaya başlamıştır. Yazar, Tahliye şairini o zaman yazmıştır.

Yazar hapisten çıkar Yılın son günü bir arkadaşı gelip altı paket sigara getirmiştir. Koşuştta yılbaşı günü efkarlanmak yasaktır. Herkes eğlenmeye çalışıyordur. Hepsi beraber masa kurmuştur. Sigara paketlerinden birini açmıştır. Gülüp eğlenmişlerdir. Gelecek yılbaşı Nisuvaz'da buluşalım diye sözleşirler. İstanbul'dan uzak olup gelemeyenlerde oraya telgraf çeksin diye konuşulur. Adam iki üç ay sonra tahliye olur. Ama çıktığında ailesi dağılmıştır, işsiz ve güçsüzdür. Bütün yıl kendini toparlayamamıştır.

Yılbaşı günü yaşanan zorluklar Yılbaşı günü geldiğinde içinde kolları yırtılmış keten bir beyaz ceket ve üstünde eski bir pardösü vardır. Ayakkabıları yırtıktır. Arkadaşları ile sözleştikleri yere gidecektir ama hiç parası yoktur. Başka arkadaşlarından borç istemeye karar verir. Kime gittiyse onu eve davet ederler, yılbaşını onunla geçirmesi için ısrar ederler. Üstü başı yırtık ve ıslak olduğu için utanır ve davetleri reddeder. İçeri giremez. Başkasına söz verdiğini söyler ve bu davet karşısında mahcup olup borç isteyemez. Böyle böyle arkadaşlarını dolaşırken iyice üşür, üstü başı ıslanır. Açlıktan, soğuktan ve moral bozukluğundan iyice üşümeye, dişleri birbirine vurmaya başlar. Gittiği zaman arkadaşlarına parası olmadığını söylemeye karar verir. Gideceği yer de epey uzaktır. Büyükdere'den Beyoğlu'na doğru yürür.

Nisuvaz hakkında Nisuvaz'da büyük camın arkasına emekli generaller, modası geçmiş kılıklı adamlar oturmuştur. Onlar kalabalığı, kalabalık onları seyretmektedir. Bu kalabalıkların arkasında sanatçılar, ressamlar oturmaktadır. Daha arka masalarda müşteri bekleyen kiralık kızlar vardır. Bu kızlar birbirini tanımaktadır. Ara sıra müşteriye gidip tekrar gelmektedir.

Yazar arkadaşlarını bekler Adam gider bakar ki arkadaşları henüz gelmemiştir. Çok açtır ama parası olmadığından sadece çay söyler. Arkadaşları gelince öderler diye düşünür. Orada ki kızları

tanıyordu. Adını unuttuğu ama tanıdığı kızlardan biri gelip neden yalnız olduğu konusunda sohbet başlatır. Arkadaşlarını beklediğini söyler. O sırada tellalı, kıza müşteri bulur kız gider. Döndüğünde adam hala yalnızdır. Kız, arkadaşlarının gelip gelmediğini sorar. Geç sözleşmişdik diyerek geçiştirir ama saat bir olmuştur. Bu şekilde kız birkaç müşteriye gider gelir. Adam her seferinde orada yalnız oturuyordur. İçindeki kıyafetler kurumak üzeredir.

Kız ve yazar birlikte sabahlar Artık kız son gelişinde seninkiler galiba gelmeyecek der. Adamın zoruna gider. Kız tellalın ona ayarladığı son müşteriyi reddeder. Yorulduğunu söyler. Adamın masasına gelir. Yemek yemeyi teklif eder. Adam aç olmadığını söyler. İsmarlayacak parası yoktur. Kız akşamdan beri acıkmışsındır diyerek ısmarlamak ister. İkisine yemek sipariş eder. Adam kızın aç olmadığını, onun için yediğini anlar. Sonra sıcak çikolata içerler. Kız çay dâhil her şeyin ücretini öder. Artık sabah olmuştur. Nisuvaz'da ikisi kalmıştır. Adam kıza kaldığı odanın bulunduğu evin önüne bırakır. Aradan yıllar geçmiştir ama o yılbaşını unutmuyordur. Ara sıra oraya gelmesi gereken ama gelmeyen arkadaşları ile hala bulup görüşüyordur ama o gece niye gelmediklerini, hiç konuşmamışlardır.

Temalar

Maddi zorluklar/Yalnızlaşma Ekonomik ve ailevi zorluklar öyküdeki karakterin zorluklar yaşamasına, onu sıkıntıda bırakan duygularla mücadele etmesine yol açmaktadır. Karakter yaşadığı maddi sıkıntılarla iyice yalnızlaşmıştır.

Dayanışma/Yardımlaşma Hapishanedeki zor günlerde dayanışma içinde olmak, yılbaşı akşamı yalnızlığını ve parasızlığını oradaki kıza paylaşmak karakterin hayatında unutulmayacak izler bırakmıştır. Büyük ve gösterişli durumlar olmamasına rağmen onda etkisi büyüktür. Zor zamanlarda gelen küçük yardımlar ve dayanışmaların önemi büyüktür.

BİR MAAŞLA

Öykü

Maaş günü Ayın biridir. Adam maaşını alır. Hiç parası yoktur. Maaşı iki yüz yetmiş liradır. Paraların hepsini aynı yere koymaz. Bir arkadaşı kaybolup düşme veya çalınma ihtimaline karşı maaşını alınca farklı ceplerine dağıtma fikrini vermiştir. Yüzlükleri ceketin iç cebine, elliliği ceketin diğer iç cebine ve onlukları da pantolonun cebine koyar. Bozuklukları da vardır.

Adam dolaşmaya başlar Sağda bir apartman görür. Kiralık ev vardır. Evi gezer. Kirasını sorar. Beş yüz lira olduğunu öğrenir. Güzel diye cevap verir. Apartmandan çıkar ve ceplerini kontrol eder. Cadde karışıktır. Kalabalıkta ilerler. Bir restorana gelir. Şato bryan olup olmadığını sorar. Bir arkadaşından üç gün önce öğrenmiştir. Adam olmadığını ama akşama yapabileceklerini söyler. Güzel der ve oradan ayrılır. Ceplerini kontrol eder.

Adam dolaşmaya devam eder Biraz ilerler yolda arkadaşı Raci'yi görür. Evlenmiştir. Çok para harcadığını söyler. Yalnız düğün için beş bin lira ödemiştir. Akşam dokuzdan sabaha kadar sürmüştür. Güzel der ve yürür gider. Ceplerindeki paraları yoklar, hepsi yerindedir. Terziye gider. Takım elbise yaptırmak istediğini söyler. Üç kumaş beğenir. Ne kadar tutacağını sorar. Birinden dört yüz, birinden dört yüz elli birinden dört yüz seksen liraya takım yapıldığını öğrenir. Güzel der ve oradan çıkar. Bir doktor muayenehanesine girer. Doktorun vizitesini sorar. Otuz lira olduğunu öğrenir ve güzel diyerek oradan da çıkar. Cebindeki paraları tekrar yoklar. Hepsi yerindedir. Artık hava kararmıştır. Lambalar yanmıştır. Büyük otelin oraya gider. İçeri girer. İlk kez bu otele geliyordur. Otelin ılık havası hoşuna gider. Yetkili ile görüşür. Üç oda tipi vardır. Elli, seksen ve yüz on liradır. Güzel diyerek oradan da çıkar.

Adam hesaplamalar yaparak kadını takip eder Önünde bir kadın yürüyordu. Kadının yanına gider çok güzel olduğunu görür. Manken gibi kadındır. Kadını arkadan takip etmeye başlar. Bir yandan içinden parası ile neler elde edebileceğini söylüyor, bir yandan da kadını inceliyor ve güzelliği hakkında yorumlar yapıyordu. Apartmanda on altı gün, iki saat kalabileceğini hesaplar. Bir yandan da kadının bacaklarının inceliğini fark eder. Gittiği lokantada sabah akşam otuz liraya karnını doyurabileceğini hesaplar. Lokanta da dokuz gün yemek yiyebilecektir. Kadının sarışın olduğu konusunda düşünür. Düğün yerinin saatini hesaplar ve kendi parası ile otuz beş dakika düğün yapabileceğini söyler. Kadın için çok güzel olduğu ile ilgili kendi kendine yorum yapmaya devam eder. Bir ara göğüslerinin güzelliğinden bahseder. Takım elbiselerin hepsini yaptıramayacağını hesaplar. Bir kısmını yaptırabilecek kadar parası vardır. Doktorun vizitesi ise otuz liradır. Dokuz kez muayene olacak parası vardır.

Kadın adama sinirlenir Kadın o sırada geri döner. Alandaki heykele yönelir. Otelin gecesi elli liradır. Beş gece kalabilecektir. Kadın durur. Yürümez. O da durur. Kadın ona doğru gelir. Kadın durur ona doğru bakar. Adam ses çıkarmayınca bir şey söylemesini ister. Kadın, bir şey söylesene dedikçe adam içinden hesap yapmaya devam ediyordur. Adam konuşmadıkça kadın sinirlenir ve yüzüne tükürür. Kadın gider. Adam ceplerini yoklar.

Temalar

Kaygı/Yoksulluk Maddi zorluklar beraberinde kaygıları getirmektedir. Karakter, sürekli parasını kaybetme korkusu yaşar. Elindeki para ile nelere, ne kadar süre için sahip olabileceğini hesaplar. Her şeyin parasını sorar ama hiçbir şey satın almadan veya deneyimlemeden bulunduğu yerlerden ayrılır. Bu hesaplar ve kaygılar onun sosyal ilişkilerini, iletişimini etkilemektedir. Maddi kaygılar ve hesaplamalar insanların gündelik hayatlarına etkide bulunmaktadır.